

OD KURZŮ INTERNETU PO TESTOVÁNÍ ECDL

Jaroslava Zieglerová, Krajská knihovna Karlovy Vary

Vzdělávací centrum Krajské knihovny Karlovy Vary prošlo od roku 2001 velkými změnami. Na počátku bylo již v zmíněném roce jeho vybudování v rámci projektů VISK.

Prvním a zásadním posláním tohoto centra bylo a je školení knihovníků v Karlovarském kraji a to hlavně v oblasti počítačové gramotnosti.

Vzdělávací centrum má strategickou polohu v Karlových Varech, sídlí v městské části Horní Drahovice, je součástí Studijního oddělení a je přímo v pronajatých prostorách budovy Střední pedagogické školy. Nedaleko se nachází První české gymnázium, dále domov mládeže pro studenty všech středních škol v Karlových Varech. Kumulace mladých lidí, studentů a lidí bydlících na okolním sídlišti je obrovská. Všechny tyto faktory byly a jsou velkým plus pro další budoucnost tohoto centra.

Prvními kroky školení veřejnosti byly pořádané akce v rámci BMI – jako práce s Internetem, vyhledávání v on-line katalozích, práce s plnotextovými databázemi. Avšak "kámen úrazu" byl právě v základní počítačové gramotnosti. Netřeba zdůrazňovat, že dnes již neschopnost práce na počítači je v řadě povolání skoro stejná, jako neschopnost číst a psát. To, že existují uživatelé, kteří jsou schopni používat CD mechaniku jen jako stojánek na kafe, není nutné zdůrazňovat. Nedávný průzkum agentury TNS Factum ale ukázal, že situace je ve skutečnosti ještě horší.

Pouze 27% ekonomicky aktivní populace má potřebné znalosti práce na PC (lidé starší 15ti let s vyloučením důchodců, studentů a učňů).

O dost větší překvapení ale je, že tyto znalosti má jen 55% absolventů vysokých škol (označováni jako počítačově nejgramotnější).

Ti, co ukončili vzdělání po střední, nebo základní škole, jsou na tom se znalostmi oproti vysokoškolákům podstatně hůř. Práci s PC z nich ovládá asi třetina. Jisté je, že oproti jiným vyspělým státům jsme v tomto ohledu značně pozadu a máme co dohánět. Není totiž pochyb o tom, že práci s počítačem se už dnes prakticky nelze vyhnout a za pár let už bude počítačová negramotnost velký handicap. V prostředí, kdy na jedné straně roste nezaměstnanost a na straně druhé mají podniky často potíže najít kvalitní zaměstnance, si stále více lidí uvědomuje, že další vzdělávání je jedinou cestou, jak v tržní ekonomice uspět. V cestě k lepšímu uplatnění je první

podmínkou počítačová gramotnost. Tento požadavek se dnes stále více objevuje i u dělnických profesí.

Co je vlastně počítačová gramotnost? Je to nový pojem. Spousta lidí si plete výuku počítačové gramotnosti s výukou programování. Velmi laicky řečeno, jde o schopnost uživatelsky využívat informačních a komunikačních technologií bez toho, že musím vědět a znát, jak to v počítačích a „drátech“ probíhá. Počítačově gramotný člověk je schopen pracovat s nejčastěji využívaným programovým vybavením, je schopen využívat služeb a možností, které mu tyto technologie nabízejí, a ví k čemu a jak je může efektivně využít. Počítačová gramotnost je potom pouze jedním z předpokladů či podmínek dobré informační gramotnosti.

Nejen počítačová gramotnost, ale všechny ostatní dovednosti musí mít určitá kritéria, hranice, pravidla, kdy už člověk může být označen za gramotného a kdy ne. Ve vzdělání jsou to například jednotlivé stupně škol od základní školy po vysokoškolské vzdělání. U jazyků jsou to státní nebo mezinárodní jazykové zkoušky a certifikáty. U počítačové gramotnosti jsou to programy stanovené Státní informační politikou toho daného státu a potom mezinárodní zkoušky. Pokud člověk splní tato odborně stanovená a schválená kritéria, je označen za gramotného v té určité oblasti.

Ze zkušeností, které jsme získávali ze školení knihovníků v rámci VIS-Ku 2, kde koncept výuky byl veden dle sylabu ECDL (European Computer Driving Licence) a kde výuka byla vedena systematicky a do hloubky a z „negramotných“ knihovníků se stávali plnohodnotní uživatelé PC, které nic nezaskočí, jsme začali rozvíjet koncept pro školení veřejnosti právě v duchu ECDL.

Je podstatné a dobré též zmínit Národní program počítačové gramotnosti, který je zaměřen na nejširší vrstvu obyvatelstva. V tomto projektu je koncept výuky veden k tomu, aby se v co „nejkratším“ čase naučilo co nejvíce uchazečů základní práci s PC. Tento koncept není veden tak do „hloubky“ jako koncept ECDL, ale absolventi těchto kurzů jsou schopni základní práce na počítači.

S postupující dobou a hlavně s přicházejícím datem vstupu ČR do Evropské unie jsme chtěli, aby jak veřejnost, tak i knihovníci, kteří absolvují kurzy práce na PC, Internetu v rámci ECDL, tak aby jejich snaha byla také završena platným dokladem – certifikátem, který bude uznáván jak celoevropsky, tak mezinárodně – certifikátem ECDL.

Prvními kroky byla akreditace učebny, softwaru, později akreditace testovacího střediska ECDL. Naši dva pracovníci úspěšně složili náročné zkoušky pro akreditaci testerů ECDL. Tím se karlovarská knihovna stala

jedinou knihovnou v ČR, která je akreditovaným střediskem pro testování ECDL.

Samotné testování a školení veřejnosti dle konceptu ECDL začalo v září 2003. Certifikáty ECDL získalo 27 uchazečů. Raritou zde byl 11ti letý žák základní školy, který byl historicky nejmladším uchazečem o ECDL testování v České republice.

A co je ECDL ?

ECDL (European Computer Driving Licence) je mezinárodně uznávaná, objektivní, standardizovaná metoda pro ověření počítačové gramotnosti. Projekt ECDL (v mimoevropských zemích označován jako ICDL) vznikl v západní Evropě jako reakce na problémy spojené s prudkým rozvojem informačních technologií. Bylo třeba definovat pojem počítačová gramotnost a stanovit objektivní minimum znalostí, které člověk potřebuje, aby mohl informační technologie, zejména výpočetní techniku a její programové vybavení, efektivně využívat. Úspěšní absolventi ECDL testování získají doklad o dosažení mezinárodně uznávané kvalifikace pro práci s počítačem – ECDL Certifikát, který je v rámci států Evropské unie doporučen a používán jako standard základní počítačové vzdělanosti. Tento certifikát deklaruje, že jeho držitel úspěšně absolvoval mezinárodní testy a aktivně zvládá základní praktické dovednosti pro všestrannou a efektivní práci s počítačem. Je určen pro běžné uživatele, u kterých se nepředpokládá předchozí hlubší vzdělání ani znalosti z oblasti počítačové techniky.

Sylabus ECDL

Úroveň znalostí a dovedností pro práci s počítačem je definována v ECDL Sylabu a je rozvržena do sedmi základních testovacích modulů, z nichž každý lze splnit samostatně. Test z prvního modulu je teoretický, ostatní jsou praktické. Po úspěšném absolvování testů z libovolných 4 modulů může uchazeč získat Osvědčení ECDL Start, ale ECDL Certifikát získává jen ten, kdo úspěšně složí testy ze všech 7 následujících modulů:

Modul 1 – Základy informačních technologií – tento modul zahrnuje pojmy z oblasti výpočetní techniky, základní obsluhu počítače, popis počítače (rozdíl hardware, software), uchovávání dat, paměť. Základy technického vybavení, přínos a význam práce s počítačem, zdraví a bezpečnost, právní problémy související s počítačem (ochrana programů proti zcizení), počítačové viry.

Modul 2 – Používání PC a správa souborů (prostředí WINDOWS) – tento modul obsahuje výuku využití počítače a správu souborů, tvorbu adresářové struktury a její filozofie, kopírování souborů, nastavení uživatelského prostředí na počítači

Modul 3 – Textový editor Word – práce s textem, tj. formátování písma, odstavců a dokumentu, vlastní úprava textu a pravidla související, možnosti tiskových výstupů a vlastní tisk dokumentů.

Modul 4 – Tabulkový kalkulátor Excel – filozofie práce s tabulkovým programem, formátování buňky a tabulky, práce v tabulce – vkládání vzorců a funkcí, tvorba grafů a databází, možnosti tiskových výstupů a vlastní tisk tabulek.

Modul 5 – Databáze (Access) – filozofie práce s databází, vytvoření seznamu, definice číselných a textových polí, výběr položek a jejich zpracování, ukládání dat.

Modul 6 – Grafické možnosti PC a způsoby a možnosti elektronické prezentace (PowerPoint) - grafické možnosti kreslicích programů a jejich použití, vkládání grafických objektů do jiných dokumentů, tvorba elektronické prezentace pomocí počítače, možnosti použití připravených grafických objektů (organizační grafy)

Modul 7 – Služby informační sítě – filozofie práce v síťovém prostředí – klady a zápory, možnosti práce v síti (sdílení informací, bezpečnost), elektronická pošta (způsob využívání), Internet a intranet – filozofie tohoto fenoménu, vyhledávání informací a jejich zpracování

Začátky samotného testování nebyly a nejsou lehké. Testování je náročné nejen pro uchazeče, ale je náročné i po stránce administrativní a organizační. Jsou dána přísná pravidla a procedury, které je nutno bezpodmínečně dodržet pro právoplatnost testování.

A co říci na závěr? V dnešním světě rychlého vývoje informačních a komunikačních technologií je těžké udržet krok. Avšak seznamování se s novými technologiemi a schopnost a chtění s nimi pracovat může přinést velké obohacení jak pro profesní, tak i pro osobní život.